

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

7. szám.

Debrecen, 1928 február 18.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félfévre hét pengő.

A mi árvaságunk.

Megint temettünk s megint országos keretekre terjedő gyász mellett.

Dr. Gergely Györgyöt, akinek a kecskeméti ó-kollégium udvarán felállított koporsója körül a Tisza- és a Duna-mentéről, messze földekről gyűltek össze a tisztességtevők, nem a külső helyzete csigázta fel országos gyász siratóttjává. Jogakadémiai tanár volt, szegény, létért küzdő református jogakadémiákon. Becsülettel és szép eredménnyel végezte tanári munkáját, de nem tartozott a nagyhírű tudósok és a mintaképül szolgáló pedagógusok közé. Anyaszentegyházunk életében sem vitt döntő jelentőségű szerepet. Világi főjegyzője volt a máramaros-ugocsi egyházmegyének, míg lehetett, de az utolsó tíz esztendő alatt az egyházi igazgatás munkájából is kimaradt. Semmiféle társadalmi szervezetnek élén nem állott, semmiféle új intézmény alkotása nem fűződik a nevéhez. Irodalmi munkássága bár bő, de szerény körben mozgott. Még csak varázsos szónok sem volt, hogy szavainak színet, pompáját, ragyogását nélkülözzük.

Mégis nagyon sokan éreztük ott a kecskeméti öreg kollégium udvarán, hogy olyan embert temettünk, aki a magyar nemzet és a magyar reformátusság számára kivételesen nagy érték volt, akinek pótlására talán a mostani helyzetünkben nem is gondolunk, de hasztalanul gondolnánk. Olyan ember, mint Gergely György volt, talán nem is születik ezentúl a magyar ég alatt.

Lehet, hogy jobb is, ha nem születik. A mi mostani életünkben, akár a haza, akár a református egyház életét nézem, erős, kemény, reális munkásokra van szükség, akik éles elmével igyekeznek megtalálni a való élet útjait s ezeken vinni előre a rájuk bízottakat, biztos kézzel, ha kell, kíméletlenségre kész eréllyel. Gergely Györgyből hiányzott a keménység is, a realitás is. Szelíd, senkivel szembe nem szálló, mindenkinek csak javát akaró, nagy idealista volt ő, aki idealizmusának egész teljességével volt lelkes magyar és lelkes református, hazájáért és egyházáért minden áldozatra, életének odaadására is valóban kész, — de egyre bizonyára még sem: hogy valaha valakit tudva megbántson. Tehetsége, tudása, erkölcsi

tisztasága olyan helyzetbe emelte, aminőnél díszesebb elhelyezést a szegény magyar református egyház nem tud adni, — huszonöt éves korában akadémiai tanár volt. Negyvenet még nem érte el, mikor főiskolájának állandó igazgatójává tették. Érdeme és képessége elismerésében nem volt tehát hiány. Mégis a Gergely György korai szomorú halálának az volt az igazi oka, hogy a tehetsége nem tudott érvényesülni, hogy nem a maga képességeinek megfelelő feladatokkal kellett küzdiennie. Sokszor látunk ilyen jelenséget a mi szegénységünkben, de talán egyet sem annyira jellegzeteset, mint a Gergely György esete.

Szó sem lehet arról, mintha ő nem tudott volna megfelelni akadémiai tanári és igazgatói feladatainak. Legfeljebb nem olyan mértékben, aminőt az ő ideális lelke nagyon magasra felállított. De azért mégis bizonyos, hogy nem az igazi helyén állott. Kiválóan széleskörű tudása, a közművelődés minden ágára kiterjedő páratlan érdeklődése és folyvást égő lelkesedése nemzedékek szellemi irányának új útra terelésére tehette volna képessé. Ám ahhoz, hogy szaktudósként emelkedjen az első vonalba, sem hajlama, sem érdeklődése nem volt, viszont sokkal magasabb értelmi erővel és sokkal nagyobb erkölcsi önbírálattal volt megáldva, vagy megverve, semhogy némely pályatársához hasonlóan a nyomtatott papiros mennyiségével és a tudomány matadorjai körüludvarlásával szerezze a céhbeliség szabadalmát. Nagy munkabírása, szigorú pontossága, hihetetlen agilitása, mely szinte félholtan is a szolgált intézmény érdekében fáradozásra sarkalta, nagy alkotásokra predesztinálta volna. Így egy halódó, folytonos anyagi gondokkal küzdő s a nagy nemzeti szerencsétlenség folytán kikerülhetetlenül sárba zuhanó intézmény élére állítva, sem arra, hogy intézetének sorsán megnyugodjék, sem arra, hogy önmagáról gondoskodjék, nem volt alkalmas; a belső vívódás feltartóztatlanul vitte az összeomlás felé.

Ha Gergely György egy gazdag, nagy nemzetfiának, vagy akár csak nem református magyarnak születik, bizonyára lesz valaki, fejedelem, nagyúr, püspök vagy bankár, aki a rendkívüli tehetségű fiút huszonöt esztendőskorában nem tanárnak teszi egy kis jogakadémiára, hanem alkalmat ad

a sajátos tehetségei kifejleszthetésére. És akkor Gergely György ma is élne, lehet, hogy nagy úrként, lehet, hogy valami kisebb pozícióra degradáltan, — ki tudja, a rettentő idők mint alakították volna a sorsát? — de élne és pedig nem szel-hűdött félnyomorekképpen, hanem erőteljesen dúzzadva és végezné a maga értékes, hasznos munkáját a köz javára.

Erre gondoltunk sokan ott a kecskeméti ó-kollégium udvarán és ezért folyt a könnyünk az ötvenkét esztendő korában meghalt Gergely Györgyért.

A hosszú konvent.

(Pápa. 1886 okt. 18—24.)

Ha az angoloknak volt hosszú parlamentjük, nekünk, magyar reformátusoknak volt hosszú konventünk, amely hat napig tartott. Negyvenkét esztendő derűs-borús távlatán száll vissza emlékezetem erre a nevezetes konventre, melynek, ha nem is rendes, de a legbuzgóbb „rendkívüli” tagja voltam, mint újdonsült pápai theologiai tanár.

A magyar reformátusság akkori színe, lángja gyűlt ott egybe, a somlóalji kedves dunántúli városban. Ott volt mind az öt püspök, a főgondnokok közül gróf Tisza Lajos és Vályi János. Dunamellekről a három nagy pap: Baksay, Filó, Szilády Áron, továbbá Ballagi, Kerkapoly és Szilágyi Dezső, mindnyájan országos hírű, nagy emberek. Dunántúlról Véghely Dezső, Beöthy Zsigmond, Molnár Béla szintén ismertek voltak már a debreceni zsinatból, valamint Tiszáninnenről Fejes István, Makay Dániel, Mocsáry Lajos és Lükő Géza. Tiszántúlról az összes jelen voltak közül ma egyedül élő Szél Kálmán, Szabó János, Tóth Samuel, gróf Degenfeld József, György Endre, gróf Ráday Gedeon, Ritoók Zsigmond; Erdélyből Kovács Ödön, Szász Gerő, Szász Béla és Jeney Viktor. Egyszóval annyi kiváló és jeles ember, amennyit ma is ritkaság egy gyűlésben együtt találni.

Boldogult Révész Bálint bátyám és a tiszántúli tagok, mint régi ismerőseim révén, az a szerencse jutott részemül, hogy nagyon sokszor részt vehettem a konventnek, ha nem is zöld, de a fehér asztali ülésein, ahol szabadon sziporkázhattak a tagok fényes szellemi röppentyűi.

Révész Bálint bátyám szeretete ahhoz a szerencséhez is hozzá juttatott, hogy az öt püspök együttesen meglátogatott szerény legénylakásomon, melynek főekességét, egy nagy könyvszekrényt s annak tartalmát kiváló érdeklődéssel nézegették. Ez alkalommal jutott eszembe, hogy az öt püspököt együttesen meg kellene örökíteni a pápai fényképész. Skoff által. Indítványomat, illetve kéresemet készséggel elfogadták és Skoff egy igazán becsületére való sikerült fényképet adott az öt püspökről. Az előtérben ülnek Kun Bertalan és Révész Bálint, mögöttük állnak Szász Károly és Pap Gábor között Szász Domokos, mint egy atléta, akkor még bajusszal, amit később levéttetett. De

a többi püspök nem követte példáját. Kár, hogy ez a fénykép, a kellő reklám hiánya miatt, igen szűk körben terjedt el. Sem azelőtt, sem azóta nem volt öt református püspök együtt lefényképezve.

Érdekes és kedves vitám volt nemrég elhunyt nagy emberünkkel, gróf Degenfeld Józseffel. Mikor áradozva dicsértem előtte a felséges zöldarany somlai bort, ő azt mondá: „mégis jobb annál a diószegi bakator”. Én álltam a magam igaza mellett s megvolt az a nagy elégtételelem, hogy hat napi közvetlen tapasztalat után ezzel vett búcsút tőlem a gróf: „Igazsága van a tanár úrnak, a somlai bor csakugyan jobb a diószegi bakatornál”.

No mert épen a konvent idejére estek a híres somlai szürettek. A Somlón birtokos pápai urak egymással vetekedve hívták meg a szüretre a konventi tagokat. Voltak is igen sokan, akik a delutáni órákban felmentek a Somlóra, az estét ott töltötték, de azért a konventi ülések a délelőtti órákban rendesen folytak. Baksay Sándornak „A somlai vérszüret” cím alatt egy pompás tárcája van eltemetve az akkori Pápai Hirlapban. Ebből látjuk, hogy: „Kilenc órakor tíz kocsi, szövétnékek fényénél, megindult (Somlóról) robogva, sebesen, mint egy gyorsvonat, vigyázva, mint mikor mennyasszonyt visznek”.

A konvent tagjai Pápán úri házaknál voltak elszállásolva; a katolikus urak valóságos perbeszálltak a reformátusokkal, hogy vendéget kapjanak; a gróf Esterházy-kastélynak és a Bencés-rendháznak is voltak kálvinista vendégei. Szabó János esperes Tóth Dániel tanárnál volt szálláson, Szász Gerő pedig Szabó Károly tanárnál, akik majdnem szemben laktak egymással. A Griffbeli vacsorákról rendesen négyen mentünk együtt haza, mert Szabó Károly helyett én vállaltam magamra, hogy vendégét hazavezérlem, Tóth Dániel, a figyelmes házigazda, mindig maga jött vendégéért. De Szász Gerő rendesen Tóth Dánielt kapta karon s tartotta ezt a szelid, jó embert, akinek száját soha egy kétértelmű, vagy sikamlós szó el nem hagyta egész úton olyan bakakáplár stílusú, mosdatlan beszéddel, amiről Szász Gerő messze földön ismeretes volt. Szegény Tóth Dániel még a füleire is ráhúzta a köpenyegét, hogy ne hallja az őt karoló Szász Gerő egethasogató rettenetes beszédét. Mi aztán Szabó Jánossal együtt egész úton azon mulattunk, hogy mily halálos elszántsággal hallgatott Tóth Dániel Szász Gerő mellett, mint a vágóhidra hürcolt ártatlan bárány.

Egy töredelmes önvallomással végzem visszaemlékezéseimet. Kevés híjja volt, hogy a konventi ülés elő napján nagy botránynak nem lettem okozója. Már pedig jaj a botránkozónak, de még jajabb a botránkozotónak. A konvent az akkori új kollégium (ma tanítónőképezde) VIII. osztályos tantermében ülésezett, melyet a természettani szertárral egy ajtó kötött össze. Az akkori pápai, később debreceni szaktanár, K. Kiss József, igen jó barátom volt; magam is szívesen időztem a szertárban, mely a konvent megnyitásakor tele volt falusi papokkal és kúratorokkal, kik bejöttek,

hogy a kálvinista főembereket színről-színre láthassák, hallhassák. Volt köztük egy (ha jól emlékszem, Mezőföldről való) kúrator, tisztos, sötét-kék ruhában, rendkívül kegyes, istenes beszéddel. Nagy érdeklődéssel szemlélgette a különböző, előtte ismeretlen masinákat. Egyszerre gonosz gondolatom támadt, nagy nehezen rávettem, hogy a villanygép két rézhengerét vegye a kezébe. Először csak gyenge áramot kapott és igen tetszett neki az a kellemes bizsergés, amelyet érzett, de egyszer csak jó erős áramot bocsátottam rá s a kúrator uram két keze összefacsarodott. Ijedtében elordította magát s az Úr Istent emlegette ugyan, de nem épen kegyes szólamok kíséretében. Szerencse, hogy az összekötő vasajtó kilincsre volt betéve és a rémült ordítás megszüródve hatolt be az ülésterembe. A póruljárt kegyes kúrator aztán, mélységes haraggal szívében, szóltanul otthagyt bennünket, mint szent Pál az oláhokat.

Dr. Révész Kálmán.

Szektárius mozgalmak.

Az emberek bűnösségének és hitetlenségének virulása idején tör elő leginkább a bennső vallásos élet utáni sóvárgás az emberek más részéből. Ezért nem lehet csudálkozni azon, hogy napjainkban is a vallásos mozgalmaknak sok fellobogását látjuk, helyes és helytelen irányban egyaránt.

Ilyen a debreceni szektás mozgalom is, melynek tulajdonképpen az az egyetlen érdekessége, hogy középkori szellemű eszközök alkalmazásához vezetett. Azokat, akik így, vallásfelekezetté alakulás nélkül összegyűltek Isten imadására, harminc napos elzárásra ítélte a rendőrbíróság. Az ítélet jogos, ebből a szempontból nem lehet ellene kifogás. Valóban a törvény szerint csak a vallásfelekezettek tarthatnak korlátlanul nyilvános közös istentiszteletet, mások ellenben a gyülekezési jog korlátai alá esnek. Ezt megsértették a debreceni szektások, kemény büntetésüket megkapták. Tudniillik éppen az ítéletnek ez a keménysége az, amit középkori eszköznek találunk. Ha a rendőrbíróság azt hiszi, hogy a szektásoktól elhagyni kívánt vallásfelekezettnek tesz szolgálatot az ilyen szigorú büntetéssel, akkor nagyon téved. Nekünk reformátusoknak meg, akik ebben az esetben érdekelve vagyunk, egyenest tiltakoznunk kellene az ellen, hogy ilyen eszközökkel akarjanak bennünket megvédeni. Ha már rátámaszkodtunk is az állam mankójára, odáig még sem vagyunk, hogy a meggyőzés, felvilágosítás, lelki gondozás evangyéliomi fegyverei helyett börtönnel akarjunk magunknak híveket szerezni, vagy megtartani. Az orvossághoz éppen a nagy és gazdag Debrecenben nem is nehéz receptet írni. Az egyház jövedelmeinek fokozásával s a nagy adminisztrációs költségek csökkentésével több lelkészt tartani. Mert akármilyen jeles papok is a debreceniek, emberfeletti munkát tőlük várni nem lehet.

A váradi eset még kevésbé érdekes, mert ott egyszerűen egy fegyelmet nem ismerő pap

okvetetlenkedéséről van szó. Nem fogad szót a püspöknek, majd megmutatja ő, hogy a hívek vele mennek. Kivált, hogy az oláh hatóság is segíti a legénykedésben. Ez igazán egészen jelentéktelen fegyelmi eset. De abból, hogy egy régebben szolgáló s irodalmi téren is munkálkodó pap követi el, mégis csak az látszik, hogy valami nincs rendén. Talán a felső hatóság sem találta meg a kellő hangot a rendelkezésben, de az bizonyos, hogy a mi egyházi életünkben is vannak huzamos idő óta szolgáló és nem értéktelen papok is olyanok, akik hosszú szolgálatuk alatt és tanultságukkal sem tudtak eljutni odáig, hogy Krisztus urunk alázatosságát megtanulják. Abból meg, hogy a renitens pap mellé mindjárt odaáll a híveknek egy része, az derül ki, hogy egyházunk tagjainak egy része — és talán a gondoltnál sokkal nagyobb része — egyáltalán nincs tisztában sem a hitével, sem az egyház jelentőségével, csak azt érzi, hogy ő rettenetesen el van hanyagolva és ennek folytán minden változást, mint elvettett állapotából kiemelkedéssel biztatót, örömmel üdvözöl.

Ezért kell ezeken a szektás mozgalmakon gondolkodni, nem azért, mintha kösziklén épült házunkat féltünk tőle.

K. B.

Közélet

Visszaemlékezés b. e. Sass Béla volt professzoromra.

Írta: **Kallós Tivadar** márokpapii lelkész.

Váratlanul s azért különösen megrendítően jutott füleimhez a szomorú hír, hogy Sass Béla volt kedves professzorom nincs többé az élők sorában, nehezen pótolható őrnt hagyván maga után a magyar református anyaszentegyházban, őszinte bánatot tanítványai szívében. Sokoldalú és minden percet lekötő, szabatos munkát végzett tiszteiben, fájlalja elvesztését a magyar Sion... Én most, mint volt tanítványa keseregnek a szerető szívű professzor elhunytá felett. — Mert szerette tanítványait, ha talán nem is volt fontos előtte annak kimutatása. Röpke jelenségekben fel-felcsillámlott szeretetének fénye. Igaz, hogy az ő különös sajátja, a jellegzetes udvariassága ezt az olykor-olykor felcsillanó fényt annyira erősen körítette, hogy nem egykönnyen lehetett megvonni a kettő között a határvonalat. Én dicsekszem azzal, hogy megtudtam vonni! Felfedeztem, éreztem szeretetét s hálaadósságom letörleszthetetlen.

Egy ízben — I-ső félévi kollokviumok után — dékáni engedéllyel pár napig szülővárosomban, a szülei háznál élveztem az ifjúság boldog szórakozásait — hol a boldogult, mint áldott emlékü édes atyám egykori legátusa pár, általa mindig kedvesen emlegetett napot töltött s mint többször elbeszélte jó atyám, az átlagosnál jóval nagyobb legátumot kapott — az történt meg, hogy késéssel vonultam be, abszentiát „fogtam“ nem várt katalógus olvasása miatt. Arra merészkedtem, hogy

megkísértem az igazolást. Előadtam, hogy unokatestvérem lakodalma tartott vissza, túl az engedélyezett időn. Mosolyogva fordult hozzám s szólt: „akkor igazán kellemes multságban volt része, magam is elgondolom, hogy könnyű szerrel győzött az ifjú vágy az ész követelésével szemben, nem dobom hát felé a botránkozás követ, csak most már komoly munkára fel, Isten vele!“. . . s elbocsátó kézsorításában éreztem, hogy meleg szíve van.

Mint kápsáló deák megfordultam házánál. Mikor társammal benyitottunk, készülöben volt a kollégiumba, teendőit végezni kicsi, tanácsjegyzői irodájába. — Lebilineselő szívességgel fogadott bennünket, pár percre otthon maradt, dohányzó-készletet tett elénk s távozásakor így kérte szeretett nejét: „légy szíves a kápsáló urakat szórakoztatni, egy kis itókát is adni, mihamar visszajövök, addig mulassatok jól.“

Aranyos kedélyű — most a bánat porában ülő — neje marasztott, marasztott annyira, hogy a professzor úr csakugyan visszaérkezett s midőn örömét fejezte ki, hogy még ta'ált bennünket, eltávozásunkkor jövendő boldogságunkra üritette poharát. Alig léptünk ki az uccára, egyszerre szólottunk mindketten: „ilyen fogadtatásra se ta'ált más háznál a kápsáló deák!“ Aztán beszélgettünk azokról, mik megkapó hatást tettek reánk: a hitvesi példás, rajongó szeretetről; arról, hogy az a hajlék valóban oázis az élet sivatagján, valóban a boldogság erős építésű vára.

Ez a két példa is markánsan mutatja, hogy igenis szerető szíve volt!

Mikor olvastam főtiszteletű püspök urunk temetési imáját, annak minden sora, mondata képzeletem elé varázsolta nemes alakját s felkiálték: „És nem látjuk többé!“

Csak emléke miénk, de az elmosódhatatlan! Könnyesepp szívároგ arcomon, sóhaj száll el ajkamról s bizvást vallom, hogy a többi nagyszámú tanítványok szintén az „Isten emberé“-re gondolnak s búsan kél ajkukon a búcsú: „kedves professzorunk, legyen áldott emlékezeted!“

A fennkölt lelkületű nő, a „kiválasztott aszszony“ pedig e mi részvétünkől is merítsen vigasztalást!

Vezetés.

A vezetésnek rendkívül sok tárgyi és szellemi vonatkozásai és a vonatkozásoknak számos részletei vannak, amelyekből következtetéseket lehetne levonni az egyházvezetés részleteire; mindazáltal én most nem vonok semmi párhuzamot, vagy következtetést, hanem egyenesen reámutatok a vezetés két tény-részletére. Láttam egy papválasztást, amikor azt megelőző istentiszteleten sem imában, sem tanításban egy árva szóval sem volt megemlítve a következő órában azon a helyen kezdődő papválasztás. Istentisztelet után bejött a választóköztség sokszorosán nagyobb része s azok választották meg a papot; hogy honnan és miként jöttek, csak annyit említek meg, hogy a választási

elnök figyelmeztette őket a hely szentségére. Tehát mellőzve Apos. Csel. II. r. 24. v. tartalmát, a választásnál — hangsúlyozom, nem a megválasztottra értem — az ilyen választási cselekmény után, mely hit nélkül történik, nincs Isten-áldás, mert hit nélkül *lehetetlen* Istennek tetszeni. Zsid. XI. r. 6. v. Többször láttam gondnok-, presbiterválasztást s azok úgynevezett hivatalos beállítását. Ha jól értesültem, (nem vagyok presbiter) a mai napon a mezőtúri református ker. egyházban, a december hóban újra megválasztott főgondnok és újonnan választott presbiterek hivatalos beállítások aktusa történt meg a gimn. dísztermében. Annak dacára az előtti órában tartott vasánapi istentiszteleten a főgondnok nem, a presbiterek közül pedig alig 2—3 volt ott, tehát nem vettek részt. Az istentisztelet pedig sem imában, sem ígehirdetésben egy szóval sem volt összeköttetésben, a következő órában történő egyházi cselekménnyel, mintha a templomi gyülekezetnek semmi köze sem volna a presbitériumhoz és fordítva, mintha a presbitériumnak semmi köze sem volna az Isten házához és a templomi gyülekezethez; mert amikor a gyülekezet oszlott, a presbiterek akkor — nem a templomból — gyülekeztek a gyűlésre. Itt a lelkem kényszerít, hogy ezerszeres nyomaték-kal kijelentsem, hogy az ilyen kezdésen nincs Isten-áldás, mert hit nélkül *lehetetlen* tetszeni Istennek: Csel. II. r. 24. v. és Zsid. XI. r. 6. v. S fájdalom, ez nem helyi mezőtúri jelenség, — talán kevés kivétellel — egyetemes magyar református egyházi jelenség. Azt állítom, hogy nem bibliai, úgy nem is keresztyéni s ebből kifolyólag *lehetetlen*, hogy Kálvin szerinti volna, a mi presbitereink választásának és azok beállításának módja. Többször hangoztattam írásban és szóval is, hogy addig is, amíg Isten kegyelméből, szent lelke által, valami újabb lelki életet nyerne is református ker. egyházunk, ha addig a választást nem is tudják a vezetők mélyebben irányítani, de legalább a beiktatásra és aztán való kezelésre minden, Istentől nyert tehetségeiket vessék latba, pl. a beiktatási aktust okvetlen a templomban, a gyülekezet színe előtt, a legnagyobb istenfélelemmel, Isten törvényeire hivatkozással, Isten törvényeinek felelősség-érzetével, halhatatlan lelkek gondozásának, azokért való felelősségérzet tudásával hajtsák végre, a gyülekezetet hasonlóképp hívják fel, hogy a választás által ők is felelősek a vezetőkért, tehát meg ne szűnjön a vezető és vezetett egymásért könyörögni.

Azért kérve kérem a lelkipásztorokat, fordítsák meg a presbitériummal idáig való gondolkodásmódjukat, mert bizony azzal, hogy ilyen, olyan presbitériummal nem lehet semmit cselekedni, hát bizony ezzel nem fogják megjavítani az egyházi életet, hanem igen is azt a presbitériumot neveljék és járjanak előttük jó példával, még a templombajárásban is. De kérve kérem a zsinati atyákat is, hogy ebben az ügyben is tegyenek nagyot, szépet, jót, ami javára váljék magyar református ker. egyházi életünknek s dicsőségére a szent Istennek.

Végül kérek minden olvasót, hogy e sorok mögött ne nézze a személyt, mert ez egyetemleges baja református egyházi életünknek.

Horváth Károly.

Külföld

A „*Mortalium animos*“ kezdetű pápai encyklika ellen, amely a keresztyén egységtörekvéseket a legélesebben elítéli (s melyről lapunk egyik közlelbbi számában már bővebben volt szó), a német-birodalmi Evangelischer Bund elnöksége hatalmas tiltakozást bocsátott közre, amelyben a többek közt kijelenti, „hogy az evangéliumi keresztyének a római egyháznak azt az igényét, hogy egyedül ő a megvalósulása az üdvösségre szükséges látható krisztusi egyháznak, meg a pápának azt az igényét, hogy ő a Krisztus egyházában a kizárólagos vezetés és a családokozhatatlan tanítás hatalmával rendelkezik, határozottan visszautasítják, mint biblia- és evangéliumellenest s mint a keresztyén szeretet és egyetértés kötelességével össze nem egyeztethetőt“.

Az orosz szovjet tízéves jubileuma alkalmából rádió vitte szét a világba a kommunista kormány az a büszke dicsekvését (egyéb hasonló közt!) hogy sehol olyan tökéletes vallásszabadság nincsen, mint jelenleg Oroszországban. A valóság ezzel szemben az, hogy a keresztyén-séget közvetlenül tényleg nem üldözik Oroszországban államilag, mint amiképen eddig üldözték; de annál szívósabban és céltudatosabban folyik a közvetett üldözése. Például: a templomok látogatása senkinek sincsen megtiltva; de amely pillanatban egy állami alkalmazott (akiknek a száma pedig, az összes üzemek államosítása következtében, légió) beteszi a lábát egy templomba, az másnap már minden indoklás nélkül és minden jogorvoslat kizárásával el van bocsátva. Általában az emberi jogok teljességével Szovjet-oroszországban csak a kommunista párt tagjai rendelkeznek. A „vallásos“ ember az orosz állami nyilvánosság előtt félig már gonosztévő számba megyen. A kérendszer pedig a „szabadság“ e hazájában tökéletesebben ki van fejlesztve, mint valaha a legsötétebb cári uralom idején — s ennek köszönhetőleg a szovjethatóságok a vallásos élet minden legkisebb megnyilvánulását is szemmel tudják tartani. Bármely, a szovjettől anyagilag is függő orosz keresztyének csak a vallásos meggyőződésének teljes eltitkolása vagy az éhhalál között van választása.

A Presbyteri Világszövetség elnöke, dr. Merle d' Anbigné Károly párisi lelkipásztor, a világszövetség negyedévi közlönyének most megjelent számában többek között így számol be a múlt év őszén tartott budapest—debreceni világkonferencia benyomásairól és eredményeiről: „Nagy fölfedezést tettünk: fölfedeztük a magyar népet és a magyar református egyházat... Most már nem gondolkozhatunk úgy többé keleti Európáról, ahogyan

ezelőtt: nem láthatunk ennek a térképén egy nagy fehér foltot, amilyen volt a Közép-Afrika térképe ezelőtt ötven esztendővel. Magyarország most már jelent a mi számunkra valamit. Tudjuk, hogy ott közel hárommillió keresztyén ember él, akik hitben és egyházszerzetben legközelebbi rokonaink s akik egy határtalan szellemi erőtartályt képviselnek, azonban az elszigeteltség és más bajok miatt sokat kell szenvedniök; akik már kezdenek ráébredni arra, hogy hazájukban és a világban a keresztyén munka micsoda lehetőségei várnak rájuk, ámde levannak gyöngülve és görcsösen vonaglanak bilincsekben. Nemcsak megismertük, meg is szeretjük őket. Igen közeli és igen kedves atyánkfiaivá lettek, mert őszinteségükkel, komolyságukkal, talpraesett voltukkal s talán még inkább a türelmükkel, az állhatatosságukkal és a hitükkel megnyerték a szívünket. Érezzük is, hogy kötelességünk van irántuk. Politikailag nem sokat tehetünk — de hiszen itt erről nem is lehet szó — ellenben nagyon sokat tehetünk lelkileg; támogathatjuk őket a szenvedéseikben, erősíthetjük a hitükben és imádkozhatunk értük, míg csak a Nyugatról el nem borítja az ő országukat az áldás egy hatalmas árja s míg maguk megpróbáltatásaik is nem lesznek eszközévé lelki föltámadásuknak. Ha a szeretet és az imádság egy ilyen köteleke kialakul köztünk, akkor nem bizonyul majd hiabavalónak hosszú utazásunk az ősi magyar hazába.“

ri.

Irodalom

Az országos református tanáregyesület évkönyve az 1926/7. tanévről, szerkesztette dr. Papp Ferenc egyesületi főjegyző. Tartalmazza azt a két becses értekezést, amelyet az egyesület múlt évi kecskeméti közgyűlésén olvastak fel, a pénztári jelentést, a közgyűlés jegyzőkönyvét és az egyesületre vonatkozó némely adatot. Kár, hogy Dóczi Imre nagyszerű elnöki megnyitóját és S. Szabó József nagyérdékű megemlékezését az egyesület negyedszázados életéről nélkülöznünk kell. Annál inkább, mert ez adott volna a könyvnek ünnepi karaktert. Az elnöki megnyitó azért, mert az egyesület 25 éves története tulajdonképpen Dóczi Imrénben személyesül meg s kérdés, hogy ha ő kevésbé intenzív részt vesz az egyesület vezetésében, ahogyan ez hír szerint szándéka, ugyanaz a virágzó és egyetemesen összefoglaló maradhat-e a református tanárok egyesülete, ami eddig volt. A S. Szabó felolvasása pedig azért, mert senki hivatottabban nem fogja ismertetni az egyesület negyedszázados életét ő nála, aki az egyesület minden életmozzanatában tevékeny részes volt. Ezt a hiányt tehát sajnáljuk, de viszont örömmel olvassuk a közölt két értekezést, mert mindakettő szép bizonyossága a tanáregyesület magas szellemi színvonalának. Dr. Papp Ferenc a középiskolai reformokról értekezik, sorra vevén az olasz, francia, német és magyar reformokat, nemcsak egyszerű, ismertetéssel, hanem a fontosabb kérdések alapos megvitatásával is. A nagyobb terjedelmű, négy nyomtatott

ivre terjedő dolgozatnak csak egy része olvastatott fel a közgyűlésen, annál inkább méltó elolvasni. Marton Sándor írása, képek a kecskeméti református kollégium történetéből, hallva is általános érdeklődést keltett, olvasva még inkább azt a gondolatot kelti, hogy nagy kár, ha ezt az embert a mindennapi leckeadás kötelessége elvonja a történelmi monográfia írástól. Az emlékkönyv végén az egyesület tisztikara és tagjai névsora olvasható. Megtudjuk, hogy összesen 484 tagja van az egyesületnek s ezek közül 96 olyan, aki a 25 év óta történt alakulás óta tag. Vigasztaló a tanároknak, hogy a szomorú és nehéz időkben aránylag elég sokan elérték az első jubileumot.

Móricz Pál: Hortobágyi legendák. Elbeszélések, rajzok, történetek a pusztai XIX. századbeli multjáról. Móricz Pált, aki valamikor még ifj. előnévvel lopta be magát kiváló zamatú m. gyar. történeteivel a tiszamenti magyarság szívébe és aki az ifjúság elvesztése árán viszont országos hírnevet szerzett, nem kell részletesen ismertetni. Legutóbb megjelent könyvei különösen alkalmasok voltak régi népszerűségének felfrissítésére. Ebben a könyvében azok a történetei vannak összefoglalva, amelyek a nagy Hortobágy pusztával vannak kapcsolatban. Egy elmuló világ történetei ezek s tiszták és érdekesek, mint a Móricz Pál írásai mindig. Ezekben is sok régi jó ismerőssel találkozunk, olyanokkal, akiket még magunk is személyesen ismertünk s olyanokkal, akiknek csak hírét hallottuk. Persze Móricz Pál sem ismert mindenkit és mindent közvetlenül és azért az adataiba csuszhatott itt-ott hiba. De hiszen Móricz Pál nem is történelmi tudományos munkát, nem is néprajzi művet ír, hanem szépirodalmat és munkája mint ilyen, a legjobbak közül való. Ajánljuk melegen mindenkinek figyelmébe. A könyvet a szerző dr. Magoss György polgármesternek ajánlja. A meglepően csinos külsejű és szép kiállítású könyv Debrecen város és a tiszántúli egyházkerület nyomdájában készült s a Méliusz könyvesboltban kapható. Ára 5 pengő.

Somorjai László: Módszeres testnevelési vezérkönyv, tanítójelöltek, tanítók és leventevezetők számára, 110 eredeti ábrával, írta Somorjai László, a debreceni református tanítóképzőintézet testnevelő tanára. Megjelent a város és egyházkerület nyomdájában s kapható ennek egyházkerületi főbizományosainál. Ára 5 pengő 50 fillér. Ezt a derék és hézagpótló munkát már részletesen ismertettük lapunk egyik számában. Most ismét ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

Református árvaházi képes naptár, 1928. *Kiadja a királyhágómelléki református egyházkerület iratterjesztése. Szerkesztette Csernák Béla egyházkerületi főjegyző. 112 lap, ára 25 leu. Református árvaházi naptár az 1928. szökö évre. Az S. H. S. királyi református egyházkerületi évkönyve. Szerkesztte Agoston Sándor. Kiadja a Magvető iratterjesztése. 184 lap. Ára ——. Mindkét naptárt (az előbbi még új, de sikerült kezdet, az utóbbi már hetedik évfolyamában járó, nagyszerűen bevált, szil. vonalas vállalkozás) azzal a szomorúságunkban*

is jóleső érzéssel lapoztuk át, hogy elszakított testvéreink újjászülető hitbeli buzgósága, egyházszeretete és áldozatkészsége év-év után meghozza a maga egyre többet ígérő nemes gyümölcseit. Tanulságos és vonzó tükrei ezek a nagyon jól szerkesztett kiadványok annak a „kisebbségi“ református egyházi életnek, amely végre rájött a talpraállásnak nagyon egyszerű kálvinista titkára: az *önsegélyre*. Igaz, hogy ezt a lehető legszomorúbb okok folytán, *kénytelen* is volt megtenni; de ez csak növeli annak az Istennek a dicsőségét, aki a keserűségek legmélyebb kútjából szokta fölfakasztani az új áldások legédesebb, legtisztább élővizét. Aki figyelmesen forgatja ezeket a naptárakat s melegeli azoknak egy esztendőről szóló összefoglaló krónikáit, az észre fogja venni, hogy odaát, a mi teher alatt nyögő és növő palma-testvéreinknél egy új világ, új (valójában igen is régi) református élet, jellem, egyház van kialakulóban. Ahol, mint az S. H. S. egyházmezejében, 65,751 lélek egy esztendő alatt kb. 35,000 (harmincötezer) pengőt képes az ottani gazdasági és egyéb nyomorúságok között egyházi célra összeadakozni (a rendes egyházi teherviselésen kívül), meg ahol, mint Aradon, a hat-hétezer lélekből (s bizonyára nem a most leggazdagabb ottani elemekből) álló gyülekezet a mai viszonyok közepette restaurálja és bővíti igen izlésesen a templomát és állít belé egy 30 változatú új orgonát: ott a mélyben nagy, még ezeknél is sokkal nagyobb dolgokat készít a Lélek. Az egyházi névtárnak mindkét naptárban való teljes részletességű, pontos és áttekinthető közlése olyan szerencsés gondolat, amelyet hazai naptáraink is átvehetnének tőlük. Akkor sohasem volna elévült névkönyvünk, mert a naptár számára évről-évre lehetne helyesbíteni az adatokat! **rl.**

Halottaink

Dr. Gergely György.

Dr. Gergely György, kecskeméti jogakadémiai tanár, a máramarosszigeti jogakadémia volt igazgatója s a máramaros-ugocsa egyházmeje volt világi főjegyzője, élete 53-ik évében, néhány napi súlyos szenvedés után meghalt. A boldogult néhai Gergely Károly előbb szatmári, majd debreceni gimnáziumi tanár, aztán krassói és nagybányai lelkész, kiváló egyházi- és tankönyvíró és György Ilka — a György Endre testvérhuga — házasságából származott; Nagybányán, Kolozsvárt, Debrecenben, Budapesten, majd ismét Kolozsvárt tanult, ahol az egyetemi körnek elnöke is volt. 1900-ban hívták meg a máramarosszigeti jogakadémiára előbb helyettes, majd rendes tanárnak. 1914-ben állandó igazgató lett s a háború alatt és után bekövetkező nehéz napokban sziszifuszi munkát végzett a jogakadémia fenntartásáért. A jogakadémiának Hódmezővásárhelyre költözése sem tudta azonban a nyugodt életet biztosítani s a sok izgalomtól megterve, súlyos betegségbe esett, mely testi épségét

megviselte. Szelleme és munkaereje azonban érintetlen maradt s a máramarosszigeti jogakadémia működésének megszüntetése után a kecskeméti jogakadémia tanára lett, itt is rendkívüli buzgósággal végezve feladatait. A mult hét hétfőjén este lett beteg s a szélhűdéstől többé egy percre sem térve magához, pénteken. február 10-én meghalt. Temetésén, mely az ó-kollégium udvaráról történt, nagyszámmal jelentek meg úgy helybeliek, mint az ország minden részéből tisztelői, kivált Hódmezővásárhelyről és Budapestről. A temetésen Szabó Zsigmond kiskunhalasi lelkész, egykori máramarosszigeti vallásnár mondott gyönyörű szép és igaz orációt, majd Muraközy Gyula lelkész imádkozott s Joó Gyula a jogakadémia, Rácz Béla pedig a máramarosiak nevében búcsúztak el a kedves halottól. A temetőben, ahol szép tapintattal a hősök temetője mellett jelölték ki sírhelyét, a jogakadémia ifjúágának elnöke és Hetessy Kálmán lelkész beszéltek. A megboldogultat elsősorban özvegye, Szabó Emma, néhai Nagy Péter erdélyi volt püspök unokája s leánya, Főriss Lászlóné gyászolják. De a legszűkebb gyászoló körhöz tartoznak Soltész Elemér tabori püspök és dr. Kun Béla is, mint a megboldogult ifjúkori barátai, kik közül az első mint nagybányai lelkész, az utóbbi pedig, mint régebben máramarosszigeti jogtanár maradtak vele a férfi korban is legbensőbb kötelékben.

Különfélék

Theologiai tanári konferencia volt Pápan február 2-án. A konferenciát közének és dr. Erdős Károly imádkozása után dr. Tóth Lajos pápai akadémiai igazgató nyitotta meg üdvözlő szavakkal, melyre dr. Antal Géza és dr. Lencz Géza válaszolt. A konferencia több fontos témát tárgyalt, melyek közül „A lelkész tanítóság”, „A theologus ifjúság külföldi tanulmányútja”, „Az amerikai és külföldi oklevelek honosítási ügye” váltottak ki nagy vitát.

A Kálviniisták Templomegyesületének e'nöki tanácsa a debreceni református egyház átszervezésével kapcsolatban foglalkozott azzal is, hogy a „Vasárnap” című gyülekezeti lapot az egyházépítő munkában való, minél tevékenyebb közreműködés érdekében szélesebb alapra fekteti és kibővíti. A szerkesztőbizottságban ezután közreműködik majd az egész lelkészi kar.

Tízezer dolláros alapítvány. Egy budapesti élt erdélyi, római katolikus földbirtokos asszony, özv. Koorig Tivadarné, szül. Scheidel Katalin a budapesti Lorántffy Zsuzsanna Diakonissza Kórháznak alapítványként 10,000 dollárt (57,000 P) adományozott.

Sárkereszturon a reformátusok, ha egy kitérő akad közöttük, ép úgy meghúzzattják a harangokat, mint mikor halottjuk van. Valóban az egyházra nézve minden kitérő egy halott, akit méltán hazangoznak ki az egyházból.

A debreceni református tanítóképzőintézet ifjúsága jól sikerült teaestélyt rendezett február 11-én a

Füvészkert uccai elemi iskola nagytermében. A teaestélyt vetített képes előadás előzte meg, melyben Somorjai László tornatanár ismertette Velencét, Abbáziát, Fiumét. — A teaest keretében ének- és zeneszámok, valamint szavalatok szórakoztatták a nagyszámú hallgatóságot.

A kistemplom órája erős javításra szorul, a szerkezete elavult és pontatlanul jár. A városi tanács elhatározta, hogy a kistemplom óráit kijavíttatja. A munkálatra azonban majd akkor kerül a sor, ha a templom restaurálása során a tornyot körülállványozzák.

Ifjúsági Kerületi gyűlés Budapesten. Február 26-án vasárnap délután 4 órakor Budapest és Budapest környéki összes ifjúsági egyesületek és protestáns cserkészcsapatok közös gyűlést tartanak a Lónyai uccai főgimnázium (Lónyai ucca 4/c II.) dísztermében. E gyűlésen kb. 250 fiatalember vesz részt. Az előadók között szerepelnek: dr. Tóth Miklós kúriai bíró, dr. Koczogh András tanár, dr. Scholtz Oszkár főtanácsos, dr. Batiz Dénes orvos, dr. Juhász Lajos táblai tanácsjegyző, Deme László, Szabó Balázs és Csorba Zoltán lelkészek, Töltéssy Zoltán nemzeti titkár. Az összejövetelen sok ének-szám lesz. Teát a Sándor uccai egyesület szolgál fel. Résztvételi díj személyenként 30 fillér.

A kisújszállási Református Nőegyesület febr. 11-én jótékonycélu teaestélyt rendezett, melyen gazdag műsor mellett költeményeiből felolvasott Baja Mihály debreceni lelképásztor is.

A debreceni K. I. E. Otthonában február hó 14-én Baksa Sándor theologus „Az akarat uralma” címmel tartott előadást, Nagy Sándor s.-lelkész pedig bibliát magyarázott.

A kossuth uccai Református Nőegylet szépen sikerült összejövetelt rendezett február hó 15-én a DEMKE dísztermében, igen nagy érdeklődés mellett. Madar Zoltán segédlelkész imádsága után Baja Mihály lelképásztor tartott Bibliamagyarázatot Mt. 5. 1—12. v. alapján.

Ifjúsági Vezetőképző kurzus. Az evangélikus egyház ifjúsági egyesületi munkájának megalapozására március 13 és 16 között Budapesten tanfolyamot rendez az Ifjúsági Egyesületek Országos Központja. A tanfolyamon hatalmas előadói gárda fogja a legjobbat nyújtani, ami e nemben Magyarországon nyújtható. Résztvételi díj 15 pengő. Április 11-től 15-ig református ifjúsági egyesületi munkáképző tanfolyam lesz, amelyre már most felhívjuk a gyülekezetek figyelmét. Lapunk következő számaiban részletesen fogjuk ismertetni e tanfolyamot.

Az Ispotálytemplomban vallásos délután volt február 12-én. Gyülekezeti ének után Bibliát olvasott és imádkozott Felker János lelkész, prédikált Mezey Béla vt. lelkész. Bartha Emma orgonakísérete mellett énekelt Ludmány Sándor orvostanhallgató. Felolvasást tartott Nagy Sándor segédlelkész. Utóimát mondott Molnár Ferenc lelkipásztor.

A kecskeméti Protestáns Leánykör az Új-kollégium dísztermében február 12-én szeretetvendégséget rendezett, melyen előadást tartott Czegléd Sándor, győri református lelkész.

Lelkészválasztás. A bonyhádi református gyülekezet Lombos Alfréd szokolyai segédlelkészt választotta meg pásztorául. Isten áldása legyen a pásztoron és a gyülekezeten.

A debreceni református egyház szervezeti szabályzat-tervezetét február 24-én fogja tárgyalni a presbitérium.

Felvidéki tanulmányút Losoncon. Pozsonyban és Besztercebányán a cseh kormány és az amerikai keresztyén ifjúsági egyesületek támogatásával három hatalmas ifjúsági egyesületi palotát építettek. Tavaly kilenc csonka-magyarországi ifjúsági vezető tett látogatást ezekbe a házakba nagy eredménnyel. E tanulmányutat az idén is megismétlik március 5 és 10 között. Összes költségek (vízum, vasuti költség, szállás és élelmezés) 60 P körül lesznek. Indulás március 5-én reggel Budapest. Keleti-pályaudvar. Megérkezés Budapestre március 10-én délben. Lelkészek, tanítók és ifjúsági egyesületi munkások általában, még jelentkezhetnek február 24-én déli 12 óráig. Aki a tanulmányúton részt vesz felejthetetlen emlékeket és értékes indításokat szerez magának. Jelentkezzen e címen: Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Nemzeti Szövetsége. Budapest, IX. Üllői-út 29. II.

Kiskunlacházán február 15-én a református ifjúsági egyesület rendezésében egy napos kerületi konferencia volt. A rendezés nehéz munkájáért Szabó Balázs helybeli lelkészt illeti az elismerés.

A derecskei Református Leányegyesület február 5-én szeretetvendégséggel egybekötött vallásos-estélyt rendezett, melyen Hegedüs Kálmán debreceni segédlelkész tartott előadást.

A miskolci Kálvinszövetség Miskolc egyik szép, forgalmas terén háromemeletes Kálvinházat akar építtetni, a Tiszáninneni Kálvinszövetség támogatásával.

Külföldre utazóknak két darab 16 filléres belyeg beküldése ellenében a legnagyobb készséggel írja meg levélben a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége. (Budapest, IX. Üllői-út 29. II.) Európa bármelyik részén található keresztyén ifjúsági egyesületi szállodák pontos címét. Nyilván tartják továbbá az összes németországi Cristlicher-Hospize-k címét. E szállodák keresztyén intézmények, olosok tiszták és „borravaló” bennük nincs.

A hajdúböszörményi Keresztyén Ifjúsági Egyesület február 8-án jól sikerült teaestélyt rendezett, melyen a hajdúhadházi K. I. E. tagjai közül mintegy 40-en vettek részt, Molnár Zoltán hajdúhadházi lelkész vezetése alatt.

Ujpesten és Egerben e hónapban indult meg az ifjúsági egyesületi munka, mint újabb örtüzei annak az ifjúsági megmozdulásnak, amely több és több gyülekezetbe jut el. Ezek az egyesületek nem műkedvelő alapon a szegyeteljes egyházi bálók rendezésére alakulnak, hanem bibliai alapon Jézus Krisztus követői akarnak lenni.

A móri református gyülekezet volt lelkésze, Olé Sándor Pápara történt választásával megüresedett lelkészi állásra egyhangulag Ábrahám János székesfehérvári hitoktatót hívta meg.

Gáspár Sámuel esicsói református tanító életének 80-ik évében elhunyt. Áldott legyen emlékezete!

Radbruch heidelbergi egyetemi tanár, a volt szocialista birodalmi igazságügyminiszter a Jézus alakját bár egyoldalúan, de gyönyörűen méltató cikket írt a Vorwärts karácsonyi számába, mondván, hogy a szocialisták, mint az ő igazi tanítványai, méltán ünnepelhetik „születése napját, mint azon legnemesebb emberek egyikét akik, valaha ezen a földön jártak“.

Magyarország háborús vesztesége. A statisztikai hivatal adatai szerint a monarchia a világháború kitörésétől a forradalomig egész népességének 16%-át mozgósította. Összesen 8.321.850 polgárt. A mozgósítottak 43,43%-a esik a régi Magyarországra, holott népessége a monarchia népességének 40,96%-át tette. Magyarország minden ezer lakosából meghalt 18, megsebesült 36, hadifogságba jutott 30. Magyarország vesztesége a mai Magyarországra számítva 31,050 tiszt és 701,544 közkatona.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:
Dr. KUN BÉLA.

Postatakarékpénztári csekkszáma 143.916.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
459—1928. szám.

Körlevél

a kebelbeli esperes és lelkész urakhoz.

A legutóbbi igazolások során több lelkész az 1925. évi 8000. V. K. M. számú rendelet alapján a II. ügyosztályhoz beküldött helyhatósági bizonyítványában a családi pótlék szempontjából szükséges adatoknak csak egy részét igazolta.

Mint hogy az ily hiányos bizonyítványok a családi pótlék igazolás céljaira el nem fogadhatók, felhívom a családi pótlékban részesülő lelkészek figyelmét arra, hogy az idézett rendelet értelmében minden év június és december havában a vallás-és közoktatásügyi miniszterium II. ügyosztályához közvetlenül beküldendő helyhatósági bizonyítványok kiállításánál szigorúan ragaszkodjanak az idézett rendeletben foglalt követelményekhez, különösen pedig ügyeljenek arra, hogy a helyhatósági bizonyítvány szövegében kifejezetten igazoltassék, hogy

a) a lelkész azon — a bizonyítványban névszerint megnevezendő — gyermekei, kik után a lelkész a családi pótlékban részesül: nem bírnak olyan keresettel vagy jövedelemmel, illetve nem részesülnek oly ellátásban vagy természetbeni javadalmazásban, melynek értéke a havi 32 P-öt elérné vagy meghaladná;

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

b) hogy a lelkész a feleségével közös háztartásban él.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1928. február 12.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Haszonbérbeadás.

Tiszadada község határában fekvő, a debreceni református kollégium tulajdonát képező két birtok 753 és 1265 kat. hold területtel 1928 március 20-ig beadandó zárt ajánlatok alapján megtartandó versenytárgyaláson 12 évre haszonbérbe fog adni. A pályázati feltételeket a személyesen jelentkezőknek, megállapított díj ellenében kiadja a kollégium gazdasági hivatala. Ezt a hírt azzal a kérelemmel közöljük lapunkban, hogy a nt. lelkész urak azokat, akikről feltehetik, hogy a bérbevitelre reflektálnak, méltóztassanak erről értesíteni.

2-3.

Lelkész és Tanító urak!

Tekintettel a mai nehéz anyagi viszonyokra, az eddigi 6 havi hitel helyett

12 havi részletfizetés mellett
készíttek

papi és polgári öltönyöket, palástokat,
női szabóságomban kosztümöket, felöltöket és mindennemű nőruhákat a legizlésebb kivitelben,
jutányos árak mellett.

TEGDES JÁNOS

női és férfiszabó Debrecen, Péterfia-u. 42. sz.

A szakértő biztonságával vásárolhat mindenki

Kardos László

vászon-, fehérneműek és kelengye üzletében
Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapítva 1831. évben.

Legnagyobb vászonüzlet!

Jó minőség! Szabott árak! Nagy választék!

Schuller Sámuel

szobafestő, mázoló és tapétázó mester
Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.
Legcélsezerubb ajándék lelkész urak részére **a palást.**

REV. SAMUEL HORVÁTH
416 TENTH AVE., BOX 448
HOMESTEAD, PA.

Szántó József urnak
Hódmezővásárhely.

Igen tisztelt uram!

Személyesen vagy levél által többen keresnek fel palást rendelés miatt. Nem tudom, mi a Szántó úr szándéka az amerikai papság kiszolgálására való tekintettel, de kérném, hogy tegyen valami határozott lépést, most már a pénz stabilizálása módot nyújt arra nézve, hogy egy egészséges üzleti összeköttetést nyisson számunkra.

Két palástot kérnék azonnal megküldeni, az egyiknek mérete legyen vállszélesség 43 cm., mellbőség 103 cm., hossza 132 cm. Ha talán jobban szeretné megküldeni egyenesen a rendelőnek, úgy méltóztassék a méret leadás szerint egy palástot küldeni: **Rev. Barnabás Dienes, 307 Spring Str. Brownsville, Pa. U. S. of America.**

A rendelésért garanciát vállalok. Díszpalást legyen, de nem selyemből.
Homestead, Pa. 1927 november 22.

Teljes tisztelettel
HORVÁTH S.
A. M. R. E. szerkesztője.

"DANKÓ" Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

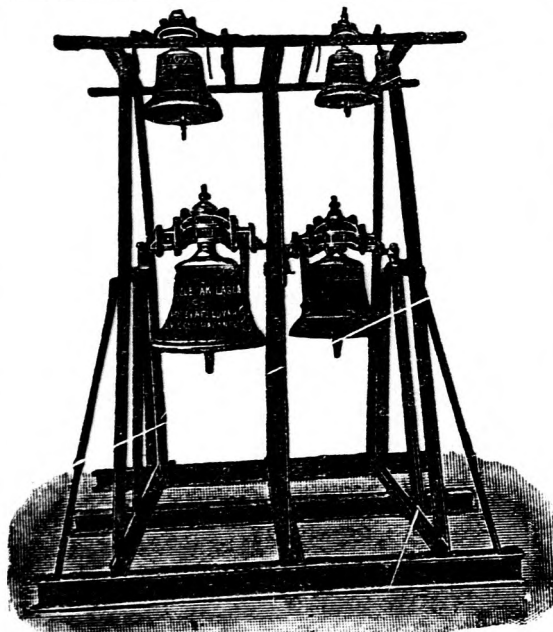
Debreczeni István
órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1926. évi debreceni iparkiállításon díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton a m. kir. kormány attai díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári és ezentesi kiállításokon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismeréssel.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Nagytszeteletű Lelkész Úr!

Természeti kincsünk, a Hortobágy pusztá kiváló ismerőjének tollából, Móricz Páltól

„HORTOBÁGYI LEGENDÁK“

címen könyv jelent meg kiadásunkban, mely elbeszélések, rajzok, történetek a pusztá XIX. századbéli múltjából. Elvezethető igazi magyar nyelvérzéssel éleszti fel az igazi pásztori életnek kialudt tüzét.

Oly dús, oly gazdag, annyira magyar tartalom, amely könyvben összefoglalva: nemcsak a Hortobágy irodalmában, hanem a magyar irodalomban is számot fog tenni s a jövő időknek megőrzi frissen a nagy pusztá sok, sok drága magyar romantikáját és a soha többé már vissza nem térő legősibb emléket.

Mint hogy a nagyközönség, de főleg az ifjúság érdeklődését nagy mértékben lekötő mű sikere jórésben az iskolák pártfogó jóindulatától függ, arra kérjük a mélyen tisztelt Nagytszeteletű Urat, méltóztassék a tanulók földrajzi oktatását elméletben is elősegítő művet az ottani ifjúsági és tanítói könyvtárak kezelőinél szíves figyelemre ajánlani.

Kedvezményképen, hogy a tanítól, vagy ifjúsági könyvtár ingyen juthasson a könyvhöz, minden megrendelt 10 példány után 1 példányt díjtalanul küldünk.

A könyv szép kiállításban 180 oldal terjedelemben Mühlbech Károly műveszi címlapjával jelent meg, úgy, hogy a jó előmenetelű tanulók jutalmazására is kiválóan alkalmas.

ÁRA 5 PENGŐ.

Reméljük, hogy nagybecsű ajánlására a mélyen tisztelt könyvtárkezelők nagyszámú megrendelésével elősegítik ezen kiváló mű terjesztését, vagyunk lekötözött fáradozását előre is köszönve.

Kiváló tisztelettel

„MÉLIUSZ“

könyv-, zenemű-, papír
és írószerkereskedés

Debrecen, Ferenc József-út 26

Telefon 2-70.